

Komisja Krajowa

80-855 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24
tel. 58/ 308-4480, fax /58 308-4219
sekprez@solidarnosc.org.pl

L.dz. PBE/76380/842/2018

Gdańsk, dnia 18 czerwca 2018 roku

Pan Krzysztof Kozłowski
Sekretarz stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Działając z upoważnienia Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawiam opinię dotyczącą *projektu ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw.*

Przedstawiony projekt ma na celu wdrożenie do polskiego porządku prawnego Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/801 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych, odbycia studiów, szkoleń, udziału w wolontariacie, programach wymiany młodzieży szkolnej lub projektach edukacyjnych oraz podjęcia pracy w charakterze *au pair*.

NSZZ „Solidarność” pozytywnie ocenia zaproponowane rozwiązania. Bez wątplenia odpowiadają one na wyzwania społeczne i gospodarcze Unii Europejskiej i Polski. Po pierwsze, napływ dobrze wykształconych, najczęściej młodych osób będzie sprzyjał budowaniu nowoczesnej gospodarki, bazującej na wysokim poziomie kapitału ludzkiego. Po drugie, młode osoby, które przyjadą do Polski i ewentualnie pozostaną na jej terenie, będą niwelowały skutki procesów związanych ze starzeniem się społeczeństwa. Warto także zwrócić uwagę na to, że projekt ustawy wprowadza liczne obostrzenia dotyczące możliwości niewłaściwego realizowania celu przyjazdu.

Projektodawca zdecydował się na uregulowanie wjazdu i pobytu na terenie UE obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych, odbycia studiów, udziału w szkoleniu i wolontariacie europejskim. Zrezygnował z uregulowania problematyki wymiany młodzieży szkolnej, wolontariatu innego niż wolontariat europejski lub podjęcia pracy w charakterze *au pair*. Dyrektywa określiła drugą grupę celów jako fakultatywną dla

poszczególnych państw. Pojawia się zatem pytanie o uzasadnienie dla wyłączenia tej grupy z zakresu projektu ustawy. W treści uzasadnienia brakuje takiej informacji.

Jak już wskazano co do zasady Związek pozytywnie ocenia przedstawiony projekt. Pragniemy jednak przedstawić uwagi szczegółowe. W ocenie Związku projekt ustawy nie realizuje w pełni zalecenia przedstawione w dyrektywie w odniesieniu do stażu. O ile przesłanka dotycząca uzyskania tytułu lub stopnia przyznawanego w ramach szkolnictwa wyższego została prawidłowo określona w projekcie ustawy, o tyle treść umowy o staż, która miałaby zostać zawarta ze stażystą budzi wątpliwości. Poprawnie określono, że umowa powinna zawierać postanowienia dotyczące opisu programu stażu, czasu trwania stażu, warunki odbywania i nadzorowania stażu, godziny odbywania stażu oraz stosunek prawny pomiędzy stażystą a jednostką organizacyjną, w której ma się odbywać staż. Zastrzega się także, że staż ma być adekwatny do dziedziny i poziomu ukończonych lub odbywanych studiów. To czego brakuje, a co zostało określone wprost w treści Dyrektywy, to określenie celu edukacyjnego lub składników edukacyjnych. Ponadto, nie wprowadzono do treści projektu ustawy elementu fakultatywnego ujętego w Dyrektywie, mianowicie wymogu wykazania przez podmioty organizujące staże, że staż nie zastępuje stanowiska pracy. Niestety, w Polsce dość często dochodzi do sytuacji, w których stażyści stanowią substytut zatrudnienia. Ustawa nie powinna dawać takiej możliwości. Działania następcze, związane z cofnięciem zezwolenia na odbywanie stażu, mogą okazać się nieskuteczne biorąc pod uwagę niską wykrywalność tego typu nadużyć. Ponadto możliwe jest szersze, niż wynika to z Dyrektywy, określenie wymogów jakościowych stażu. Zwracamy uwagę na treść Zaleceń partnerów społecznych Rady Dialogu Społecznego dotyczące jakości staży na otwartym rynku pracy (Uchwała numer 35 strony pracowników i strony pracodawców Rady Dialogu Społecznego z dnia 19 czerwca 2017 r. w sprawie zaleceń partnerów społecznych dotyczące jakości staży na otwartym rynku pracy), które opisują wymogi związane z dobrej jakości stażami i praktykami. W ocenie NSZZ „Solidarność” warto z nich skorzystać i wprowadzić dodatkowe wymogi dotyczące realizacji staży.

W kontekście wykorzystywania pracy stażystów w nienależyty sposób należy zwrócić uwagę na słabość organizacyjną i kompetencyjną Państwowej Inspekcji Pracy. Art. 10, ust. 1 pkt 4) ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy stanowi, że do zadań PIP należy kontrola legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców. By zadania związane z wykrywaniem niewłaściwego wykorzystywania pracy stażystów (oraz wolontariuszy) z państw trzecich były należycie wykonywane należy

wzmocnić PIP. W innym wypadku może dochodzić do znacznej liczby nadużyć, a same przepisy pozostaną martwe.

W ocenie Związku warto rozważyć realizację normy wyrażonej w art. 24 ust. 3 Dyrektywy, który odnosi się do pracy studentów (art. 24 Dyrektywy). Artykuł ten daje możliwość wykonywania pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej studentom poza czasem studiów. Ust. 3 wskazanego artykułu nakłada na państwa członkowskie obowiązek określenia maksymalnej dozwolonej na taką działalność liczbę godzin na tydzień lub dni lub miesięcy na rok, w wymiarze nie mniejszym niż 15 godzin na tydzień, lub ekwiwalent tego czasu wyrażony w dniach lub miesiącach na rok. Wydaje się to zasadne także w Polsce. Wielu studentów wykonuje pracę w oparciu o umowy cywilnoprawne, które nie określają maksymalnego wymiaru czasu pracy. Ograniczenie tego wymiaru wobec studentów z państw trzecich stanowiłoby krok w dobrym kierunku.

Z poważaniem

Członek Prezydium Komisji Krajowej
NSZZ „Solidarność”

Henryk Nakonieczny